

Просвітницька інтернет-програма

“МОЛЮСКИ”

Лабораторії малакології
Державного природознавчого музею НАНУ



Дітям про молюсків

Розповідь № 4

Навіщо равлику смуги?



Навіщо равлику смуги?

Науковці називають їх цепеями, лише трохи змінюючи латинську назву (*Seraea* – цепеа) цих різнокольорових істот. Якщо слово “цепея” здається вам занадто складним і незрозумілим, можете сміливо називати їх смугастими равликами. Щоправда, деякі інші равлики також прикрашають свої черепашки темними або, навпаки, світлими смугами. Але саме цепеї, мабуть, найвідоміші у світі смугастики серед наземних молюсків.

Кількість, ширина, навіть колір смуг можуть змінюватися. Найчастіше на останньому оберті черепашки можна помітити п'ять темно-коричневих, майже чорних смуг. Поряд із такими молюсками часто трапляються черепашки з меншою кількістю смуг або повністю однобарвні. Деколи сусідні смуги об'єднуються в широкі темні стрічки, тоді уся черепашка виглядає дуже темною. Колір самої черепашки також змінюється: білий, жовтий усіх відтінків, рожевий до майже червоного, коричневий.



Черепашки садової цепеї

Навіщо потрібна молюскам така різноманітність кольорів і візерунків? Можливе, це допомагає їм маскуватися від птахів, охочих поласувати слимаками. Наприклад, коричневу черепашку без смуг важче помітити на стовбурі дерева або на торішньому листі, смугасту – серед гілок чагарників. Крім того, світліші черепашки менше нагріваються на сонці. А перегрів пов'язаний із смертельною небезпекою – висиханням.

Тому світлішу черепашку корисно мати на відкритих місцях. Навпаки, в затінку від дерев або серед густих чагарників, куди потрапляє мало сонячних променів, широкі темні смуги або коричнева черепашка дозволяють швидше зігрітися. Але навіть зі світлою черепашкою варто сховатися від прямих сонячних променів.

Ще один відомий смугастик – чагарниковий равлик має на черепашці не більше однієї смуги. Він полюбає не лише чагарникові зарості, про що



Садові цепеї

свідчить його назва, але й не надто сухі місця з високою травою. Виноградний равлик має темну (коричневу) черепашку, на якій складно помітити темні смуги. У дорослих слимаків черепашка досить велика (може перевищувати в діаметрі 4 см) і дуже міцна. А в молодих тварин, які ще порівняно недавно вилупилися з яєць, черепашка маленька, з тонкими стінками, її дуже легко пошкодити.



Черепашки лісової цепеї



Чагарниковий равлик

Черепашки цепей або інших равликів ніби створені для колекціонування. Але перед тим, як взяти черепашку додому, переконайтеся: чи справді



*Молоді виноградні
равлики*

усередині немає живого або щойно загиблого молюска? Подивіться крізь черепашку на світло від сонця (тільки не на саме сонце – це шкідливо для очей!) або електричної лампи. Зверніть увагу на тонку плівочку або твердішу вапнякову пластиночку, якою молюск може закрити отвір своєї черепашки. Її наявність часто свідчить про те, що “будиночок” зовсім не порожній, а його господар просто перецікує в ньому скрутні часи (наприклад, літню посуху або зиму). Ніколи не намагайтеся витягнути живого равлика з його “хатинки”: ви лише даремно знищите тваринку, а черепашка з

рештками його тіла усередині швидко набуде стійкого неприємного запаху. Отже, вам доведеться викинути цей “трофей”. І запам’ятайте: найкращі та найцінніші спостереження – це спостереження у природі, коли людина не втручається в життя маленьких тваринок, а лише уважно придивляється до їхніх таємниць.